

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
HUZURIDAGI KASBIY TA‘LIM AGENTLIGI
KASBIY TA‘LIMNI RIVOJLANTIRISH INSTITUTI**

**O‘RTA MAXSUS VA KASBIY TA‘LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG
KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN YIGIRISH
TEXNOLOGIYASI FANIDAN MALAKA TEST SINOVI TOPSHIRIQLARI
SPETSIFIKATSIYASI**

Toshkent – 2026

O‘RTA MAXSUS VA KASBIY TA’LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN YIGIRISH TEXNOLOGIYASI FANIDAN MALAKA TEST SINIVI TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI

I. Maqsad

Mazkur test varianti tafsilotining maqsadi kasbiy ta’lim fanlarini bilish darajasini baholashning malaka toifalarini berish test tizimi doirasida Yigirish texnologiyasi fani talabgorlarining bilim darajasini aniqlash va sertifikatlash uchun qo‘llaniladigan test varianti formati (topshiriqlar soni, turi, vaqt me’yori), fan mazmuni tarkibi, kognitiv ko‘nikma darajalari, baholash mezonlari va talabgorlarning tayyorgarlik darajasiga qo‘yiladigan talablarni belgilashdan iborat.

II. Me’yoriy asoslar

1. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-sentabrdagi **“Maktabgacha, umumiy o‘rta, o‘rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta’lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o‘tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”**gi 572-sonli Qarori.

III. Baholash qamrovi: mazmun sohalari

Yigirish texnologiyasi

1. Paxta va kimyoviy tolardan ip ishlab chiqarish. Yigirish sistemalari;
2. Ip ishlab chiqarish uchun xomashyo tanlash. Tolalarning texnologik xossalari, saralanma tuzish va ip xossalarini loyihalash;
3. Tolalarga ishlov beruvchi uskunalarning texnologik tizimlari, titish, aralashtirish va tozalash jarayonlari.
4. Tarash jarayoni. Tarash mashinalari;
5. Qayta tarash jarayoni va mashinalari;
6. Bir tekis pilta tayyorlash. Piltalash mashinalari;
7. Pilik tayyorlash jarayoni va mashinalari;
8. Halqali usulda ip yigirish;
9. Ochiq uchli yigirish. Pnevмомexanik yigirish mashinalari;

IV. Baholanadigan mazmun sohalar va konstruktlar

T/r	Mazmun sohalar	Konstruktlar	Testlar soni
1	Paxta va kimyoviy tolardan ip ishlab chiqarish. Yigirish sistemalari	To‘qimachilik sanoatining ahamiyati va tarmoqlari, ip ishlab chiqarish sohalarini, ip yigirish bosqichlari, yigirish sistemalari, paxta va kimyoviy tolalardan ip ishlab chiqarish qonuniyatlari to‘g‘risidagi bilim va malakalarga ega bo‘lishi lozim	5 ta
2	Ip ishlab chiqarish uchun xomashyo tanlash. Tolalarning texnologik xossalari, saralanma tuzish va ip xossalarini loyihalash	Ip yigirish uchun xom ashyo tanlash qoidalari, to‘qimachilikda tabiiy va kimyoviy tolalar xossalari, ularning qiyosiy tahlili, paxta tolasining asosiy xossalari, nuqsonlari va klassifikatsiyasi to‘g‘risida bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘ladi. Tipli saralanmalar, aralashma tuzishning asoslari, yigirilgan ip xossalarining xom ashyo xossalariga bog‘liqligi omillarni tahlil qilish to‘g‘risidagi bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishi lozim.	5 ta
3	Tolalarga ishlov beruvchi uskunalarning texnologik tizimlari, titish, aralashtirish va tozalash jarayonlari	Titish jarayonining maqsadi va mohiyati, titishning zaruriyligi va usullari, titilganlik darajasi va samaradorligi, ularga ta’sir etuvchi omillar, titish uskunalari, igna sirtli titish mashinalari, avtotoytitgichlar bilish va ulardan foydalana olish. Aralashtirish jarayonining maqsadi va mohiyati, aralashtirish usullari va ko‘p funksiyali aralashtirgichlarni bilish, farqlash hamda qo‘llanilish sohalarini tahlil qiladi, tozalash jarayonining maqsadi va mohiyatini, tozalash usullari, asosiy ishchi organlari va moslamalarini, tozalash samaradorligi va turlarini, dastlabki tozalash, asosiy tozalash, aerodinamik tozalash mashinalarini, titish tozalash agregati mashinalarini boshqarish ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak.	5 ta
4	Tarash jarayoni. Tarash mashinalari	Tarash jarayonining maqsadi va mohiyati, tarash mashinasining vazifalari va mashinasining turlarini, shlyapkali tarash mashinasini, garnitura nomeri haqida tushuncha, garnitura turlari va qo‘llanilishi. Garnituralarga xizmat ko‘rsatish. Bir tekis tolali qatlam hosil qilish usullari. Tarash mashinasini	5 ta

		ta'minlash usullari va unumdorligi malakalariga ega bo'lishi kerak.	
5	Qayta tarash jarayoni mashinalari va mashinalari	Qayta tarash jarayonining maqsadi va mohiyati. Qayta tarash sistemasining xom ashyosi, mahsulotni qayta tarashga tayyorlash usullari, holat shakllantiruvchi mashinalarning turlari bilishi va ulardan foydalana olishi. Qayta tarash mashinasining tuzilishi va ishlashi, qayta tarash mashinasining davrlari, ishchi organlarning o'zaro mutanosib ishlashi, ta'minlovchi mexanizmlari, piltalash mashinasining tuzilishi va ishlashi, piltalash mashinasining unumdorligi bo'yicha bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi lozim.	5 ta
6	Bir tekis piltalash mashinalari	Cho'zish jarayonining maqsadi va mohiyati, cho'zish nazariyasi haqida tushunchasi va cho'zish miqdorini aniqlash, umumiy cho'zishni xususiy cho'zishlarga ajratishni, qo'shish jarayonining maqsadi va mohiyati, qo'shish jarayonining afzallik va kamchiliklarini, piltalash mashinasining asosiy ishchi organlarini, piltalash mashinasining unumdorligi bo'yicha bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi lozim.	5 ta
7	Pilik tayyorlash jarayoni va mashinalari.	Pilik tayyorlashning maqsadi va mohiyati, piliklash mashinasining vazifalari va turlari, cho'zish asboblarning turlarini, pilikni pishitish va o'rashni, pishitish jarayonining maqsadi va mohiyati ishlashi bo'yicha ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.	4 ta
8	Halqali usulda ip yigirish.	Yigirish mashinalari taraqqiyotining bosqichlari, ip yigiruv mashinalarini takomillashtirishni, ip yigirishning maqsadi va mohiyatini, halqali yigirish mashinasining ishlashi, ip o'tkazgich, ip ajratkich halqali planka, halqa, yugurdak va urchuqlar turlarini, urchuqlarga harakat uzatish va mashinasining o'rash mexanizmi bilishi va ulardan foydalana olishi.	3 ta
9	Ochiq uchli yigirish. Pnevмомexanik yigirish mashinalari	Ochiq uchli yigirish mashinalari turlari ishlashi va vazifasi, mashinaning maqsadi va mohiyatini, asosiy ishchi organlari (yigirish kamerasi, dikretlovchi baraban, ip o'tkazgichlarni) unumdorligi bo'yicha bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi lozim.	3 ta

V. Baholanadigan kognitiv ko'nikmalar va taqsimoti

T/r	Kognitiv daraja	Izohi	Ulushi (%)
1.	Bilish	Fanga doir nazariy ma'lumotni, atama va qoidalarni eslab qolish, tushunish, nazariy jihatdan tahlil qila olish	20 %
2.	Qo'llash	O'zlashtirgan nazariy bilim va tushunchalarni yangi kontekstlarda (ta'limiy, muammoli vaziyat va pedagogik-psixologik holatlarda) ishlata olish	60 %
3.	Mulohaza qilish	Muayyan faktlar, dalillar va normalarni mantiqiy bog'liq tarzda tahlil qilib, jarayonlarning ketma-ketligini farqlab, vaziyatni analiz qilib, xulosalar chiqara olish	20 %

VI. Test turlari va taqsimoti

T/r	Test turi	Izohi
1.	Y1	To'rtta variantdan bittasi to'g'ri bo'lgan muqobil javobli yopiq test
2.	Y2	Tartiblangan bir nechta javoblardan to'g'rilarini topishni talab qiladigan muqobil javobli yopiq test
3.	Y3	Moslashtirishni talab qiladigan yopiq test
4.	Y4	Gap yoki jarayonlarni to'g'ri ketma-ketlikda joylashtirish talab etiladigan yopiq test

VII. Baholash mezoni va ajratilgan vaqt

Test topshiriqlari umumiy 80 ball bilan baholanadi.

Har bir to'g'ri javob 2 ball, noto'g'ri javob esa 0 ball bilan baholanadi.

Test topshirig'ini bajarish uchun 80 daqiqa vaqt me'yori belgilanadi.

VIII. Imtixon tartibi

Taqiqlangan vositalar: imtixon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet yoki elektron eslatmalardan foydalanish qat'iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko'chirish, yordam so'rash yoki yordam berish, imtixon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish kabi holatlar taqiqlanadi.

Nazoratchi qoidabuzarlikni aniqlaganda, uni rasmiylashtirib, tinglovchini testdan chetlashtiradi va natijasi bekor qilinadi.

IX. Tavsiya etilgan adabiyotlar

1. A.Pirmatov, Sh.F.Maxkamova, F.F.Raxmatulinov. To‘qimachilik mahsulotlari texnologiyasi va jihozlari. Darslik. Yosh avlod matbaa nashriyoti. Toshkent 2022

2. Jumanyazov Q. va boshqalar. “To‘qimachilik mahsulotlari texnologiyasi va jihozlari”. Darslik. G‘.G‘ulom. Toshkent 2012

3. Pirmatov A. “Yigirish texnologiyasi”. Darslik. T., “Bilim va intellektual salohiyati” nashriyoti. Toshkent 2021.

*Eslatma: test topshiriqlari mazmuni tavsiya etilgan adabiyotlarda aks etgan mazmun, tamoyil va yondashuvlar bilan moslashtiriladi, ammo test topshiriqlari to‘g‘ridan - to‘g‘ri manbalardan olinmaydi. Malaka sinoviga tayyorgarlik ko‘rish jarayonida tavsiya etilgan adabiyotlar eslab qolish manbai sifatida xizmat qilishdan ko‘ra, umumiy kasbiy tayyorgarlikni mustahkamlashga qaratilgan.